

Marek K.

Prof. JUDr., CSc.

*Vedúci Katedry občianskeho práva a pracovného práva
Fakulty právnych a správnych štúdií
Vysoké školy finanční a správní, a. s., v Prahe*

Cisko L.

JUDr., PhD.

*Odborný asistent Katedry administratívneho, finančného a informačného práva
Právnickej fakulty Užhorodskej Národnej Univerzity v Užhorode*

Marek K.

Prof. JUDr., CSc.

*Head of the Department of Civil Law and Labor Law
Faculty of Law and Administrative Studies
University of Finance and Administration, a. s., in Prague*

Cisko L.

JUDr., PhD.

*Assistant professor of Department of Administrative, Financial and Informative Law
Faculty of Law Uzhhorod National University in Uzhhorod*

ZMENY ZADÁVANIA VEREJNÝCH ZÁKAZIEK V ČESKEJ REPUBLIKE A SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Anotácia. Na základe verejných zákaziek získavajú dodávatelia možnosť vykonávať rozsiahle dodávky. Realizuje sa tu značná časť spoločensky disponibilných prostriedkov. Na základe verejných zákaziek vznikajú relatívne stabilné obchodné vzťahy so zabezpečeným financovaním. Pre podnikateľa, ktorý zákazku získa, je minimalizované riziko, že za ním poskytnuté plnenie nedostane dohodnutú odplatu. K tomu, aby pri získavaní týchto zákaziek bolo postupované transparentne a nediskriminačne, sa snažia prispieť i nové smernice Európskej únie a na nich nadväzujúca národná úprava. V príspevku ide o pojednanie o novej úprave. Ide najmä o zistenie skutočností, či možno zákazky zadávať menej formálnym spôsobom a či sa tu rozširuje elektronizácia zadávania.

Kľúčové slová: zadávanie verejných zákaziek, verejná zmluva, dodávky, obchodné vzťahy, právo Európskej únie, hospodárstvo.

1. Úvod. Zadávanie verejných zákaziek je proces, ktorý je často – podľa zákonnej úpravy – nutné uskutočniť, a ktorý ústi do uzavretia zmluvy. Vzhľadom k tomu, že od 1. 11. 2016 je v Českej republike účinný zákon č. 134/2016 Sb., ktorý verejnú zákazku upravuje (je účinný ako celok; na strane niektorých ustanovení podľa jeho § 279 nastane účinnosť neskôr) a zákon č. 135/2016 Sb., ktorým sa menia niektoré zákony v súvislosti s prijatím zákona o zadávaní verejných zákaziek, je vhodné tejto tématike aktuálne venovať nasledujúce riadky. Je to z toho dôvodu, že rad osôb sa bežne stáva osobou činnou v obstarávaní procese a na strane ďalších osôb sa tak môže v budúcnosti stať aspoň ad hoc alebo s týmito osobami môžu spolupracovať.

V príspevku ide o pojednanie o novej úprave. Ide najmä o zistenie skutočností, či možno zákazky zadávať menej formálnym spôsobom a či sa tu rozširuje elektronizácia zadávania.

Na základe verejných zákaziek získavajú dodávatelia možnosť vykonávať rozsiahle dodávky. Realizuje sa tu značná časť spoločensky disponibilných prostriedkov. „Na základe verejných zákaziek vznikajú relatívne stabilné obchodné vzťahy so zabezpečeným financovaním. Pre podnikateľa, ktorý zákazku získa, je minimalizované riziko, že za ním poskytnuté plnenie nedostane dohodnutú odplatu“ [1]. K tomu, aby pri získavaní týchto zákaziek bolo postupované transparentne a nediskriminačne, sa snažia prispieť i nové smernice Európskej únie a na nich nadväzujúca národná úprava.

Nová česká právna úprava zapracováva príslušné predpisy Európskej únie [2] a určuje

a) pravidlá pre zadávanie verejných zákaziek, vrátane osobitných postupov predchádzajúcich ich zadaniu,

b) povinnosti dodávateľov pri zadávaní verejných zákaziek a pri osobitných postupoch predchádzajúcich ich zadaniu,

c) uverejňovanie informácií o verejných zákazkách,

d) osobitné podmienky fakturácie za plnenie verejných zákaziek,

e) osobitné dôvody pre ukončenie záväzkov zo zmlúv na verejné zákazky,

f) informačný systém o verejných zákazkách,

g) systém kvalifikovaných dodávateľov,

h) systém certifikovaných dodávateľov,

i) dozor nad dodržiavaním tohto zákona.

V porovnaní s českou úpravou bola slovenská právna úprava prijatá o niečo skôr. Do účinnosti vstúpil už 18. 4. 2016 zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (aktuálne sedemkrát novelizovaný), ktorý samozrejme zapracováva rovnaké predpisy Európskej únie, avšak v úvodnom ustanovení len veľmi stručne popisuje rozsah úpravy: zadávanie zákaziek na dodanie tovaru, zákaziek na stavebné práce, zákaziek na poskytnutie služieb, súťaž návrhov, zadávanie koncesií na stavebné práce a zadávanie koncesií na služby. Zatiaľčo česká právna úprava je dosť členitá (zákon má 279 paragrafov, pätnásť častí, pri niektorých ďalej delený na hlavy a prípadne i diely), slovenská právna úprava je v tomto ohľade o niečo menej štruktúrovaná (zákon má 193 paragrafov, sedem častí, pri niektorých ďalej tiež delený na hlavy), na druhej strane však sú jednotlivé slovenské ustanovenia zákona rozsiahlejšie.

2. Použité metódy spracovania, východiská a pojmy. K spracovaniu bola použitá najmä metóda analytická a kompa-

ratívna. Pri zadávaní verejných zákaziek ide o to, aby v rámci súťaže boli vybrané tie dodávky, ktoré budú mať najpriaznivejšie ceny a parametre. Je však pritom nutné zohľadniť i tú skutočnosť, že priebeh zadávania vyžaduje i vynaloženie určitých nákladov. Pritom ide o to, aby boli náklady čo najnižšie, proces zadávania čo najrýchlejší a pre zadávateľa vhodný jeho podmienkam. Možno teda zrejme vítať, že nová je v právnej úprave najmä skutočnosť, že si zadávateľ môže sám rozvrhnúť priebeh zadávacieho konania od otvárania obálok s ponukami [3]. Môže vykonať posúdenie splnenia podmienok účasti v zadávacom konaní pred hodnotením ponúk alebo až po hodnotení ponúk [4].

Nie je stanovené poradie jednotlivých úkonov pre výber vybraného dodávateľa od ukončenia otvárania obálok až do uzavretia zmluvy. Záleží len na zadávateľovi, aký zvolí konkrétny postup pre priebeh zadávacieho konania (viď § 39), ktorý transparentne zaznamená a splní všetky povinnosti, ktoré sa ku konečnému výberu vybraného dodávateľa a uzavretiu zmluvy viažu.

Uvedené kroky pre posudzovanie splnenia podmienok účasti v konaní a hodnotení ponúk môžu byť vykonané v akomkoľvek poradí alebo dohromady, konkrétne poradie úkonov v konaní nie je regulované. Výsledkom zadávacieho konania je správa o hodnotení ponúk, uzavretá zmluva s vybraným dodávateľom a písomná správa zadávateľa. Konkrétny postup v konaní si zadávateľia môžu zvoliť podľa toho, ako bude vyhovovať jednotlivým zadávateľom a ich interným postupom, prípadne si môžu upraviť svoje interné postupy pre zadávanie zákazky tak, aby maximálne využili možnosti novej úpravy.

Takto môže byť zásadne znížená administratívna náročnosť zadávacieho konania, pretože nebude nevyhnutné podrobne posudzovať ponuky účastníkov zadávacieho konania, ktorí sa nestali vybraným dodávateľom. Podľa nášho súdu ide o vhodné riešenie.

Zadávateľovi však nič nebráni ani v tom, aby postupoval tak, ako bolo stanovené v predchádzajúcej právnej úprave, teda najskôr posúdil splnenie kvalifikácie a obsah ponúk, účastníkov, ktorých ponuka nespĺnila zadávacie podmienky vylúčil a až potom pristúpil k hodnoteniu ponúk a výberu dodávateľa.

Zákon o verejných zákazkách v Českej republike tiež upravuje tzv. „Reverznú súťaž“, kedy sa hodnotí najprv ponuka a splnenie požiadaviek pre predmet zákazky a následne na to sa hodnotí ešte len splnenie podmienok účasti. Oproti českej právnej úprave však v Slovenskej republike treba vždy vyhodnotiť splnenie podmienok účasti na strane uchádzačov, ktorí sa umiestnili na prvom až treťom mieste v poradí.

Zadaním verejnej zákazky sa podľa zákona pre jeho účely rozumie uzavretie odplatnej zmluvy medzi zadávateľom a dodávateľom, z ktorej vyplýva povinnosť dodávateľa poskytnúť dodávky, služby alebo stavebné práce.

Za zadanie verejnej zákazky (ďalej len „ZVZ“) sa nepovažuje uzavretie zmluvy, ktorou sa zakladá pracovnoprávny alebo iný obdobný vzťah alebo zmluvy upravujúce spoluprácu zadávateľa pri zadávaní verejnej zákazky podľa príslušného ustanovenia zákona.

Verejnou zákazkou (ďalej len „VZ“) je VZ na dodávky, VZ na služby, VZ na stavebné práce, koncesie na služby a koncesie na stavebné práce.

Slovenská republika používa pojem verejné obstarávanie, pričom legálne definuje tento pojem ako pravidlá a postupy podľa príslušného zákona, ktorými sa zadávajú zákazky, koncesie a súťaže návrhov. Zákazkou je odplatná zmluva uzavretá medzi jedným alebo viacerými zadávateľmi na jednej strane a jedným alebo niekoľkými úspešnými uchádzačmi na strane druhej, ktorej predmetom je dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služby.

Verejné zákazky vrátane koncesií sú dnes upravené spoločne (tak tomu bolo už skôr v Slovenskej republike) v zákone č. 134/2016 Sb. To považujeme za správne.

Druhmi zadávacieho konania sa pre účely zákona rozumejú:

- a) zjednodušené podlimitné konanie,
- b) otvorené konanie,
- c) užšie konanie,
- d) rokovacie konanie so zverejnením,
- e) rokovacie konanie bez zverejnenia,
- f) konanie súťažným dialógom,
- g) konanie o inovačnom partnerstve,
- h) koncesné konanie, alebo
- i) konanie pre zadanie verejnej zákazky v zjednodušenom režime.

Zákon rozlišuje zadávateľov na verejných zadávateľov, dotovaných zadávateľov, sektorových zadávateľov a iné zadávajúce osoby. V Slovenskej republike sa osoby, ktoré musia postupovať podľa zákona, rozdeľujú na zadávateľa – obstarávateľa (tzv. klasický sektor), zadávateľa pôsobiaceho v tzv. vybraných odvetviach a dotovaného zadávateľa (tzv. ad hoc zadávateľa).

Verejným zadávateľom je:

- a) Česká republika; v prípade Českej republiky sa organizačné zložky štátu považujú za samostatných zadávateľov,
- b) Česká národná banka,
- c) štátna príspevková organizácia,
- d) územný samosprávny celok alebo jeho príspevková organizácia,
- e) iná právnická osoba, ak

1. bola založená alebo zriadená za účelom uspokojovania potrieb verejného záujmu, ktoré nemajú priemyselnú alebo obchodnú povahu, a

2. iný verejný zadávateľ ju prevažne financuje, môže v nej uplatňovať rozhodujúci vplyv alebo menuje alebo volí viac než polovicu členov v jej štatutárnom orgáne alebo kontrolnom orgáne.

Slovenská právna úprava je pomerne odlišná (napríklad Národná banka Slovenska nie je uvedená samostatne, ako je tomu v úprave Českej republiky, ale zákonodarca ju podriadil pod osoby verejného práva, teda pod vyššie uvedené osoby písmena e); avšak obe definície verejného zadávateľa / obstarávateľa spĺňajú efekt utile smernice, ktorú výrazne dopĺňa judikatúra Súdneho dvora Európskeho únie [5].

Dotovaným zadávateľom je osoba, ktorá k úhrade nadlimitnej alebo podlimitnej verejnej zákazky použije viac než 200 000 000 Kč (táto podmienka finančného limitu absentuje v právnej úprave Slovenskej republiky) alebo viac než 50 % peňažných prostriedkov, poskytnutých z

- a) rozpočtu verejného zadávateľa,
- b) rozpočtu Európskej únie alebo verejného rozpočtu cudzieho štátu s výnimkou prípadov, kedy je verejná zákazka plnená mimo územia Európskej únie.

Ďalšiu skupinu zadávateľov tvoria tzv. sektoroví (tiež niekedy nazývaní sieťoví alebo odvetvoví) zadávateľia. Títo zadávateľia sú zákonom vymedzení (viď § 151 zákona) vrátane sektorových koncesií (viď § 176 zákona).

Pre porovnanie, v slovenskom zákone je samostatne upravený postup nadobúdania tovaru, služieb alebo stavebných prác pre nadlimitné zákazky verejného obstarávateľa a samostatne pre obstarávateľa (tzv. sektorového zadávateľa). Podlimitné zákazky zákon upravuje iba pokiaľ ide o obstarávateľa. Úprava je teda rozdelená do samostatných celkov v závislosti na druhu zadávateľa, nie druhu zákazky.

Pokiaľ verejný, dotovaný či sektorový zadávateľ zahájí zadávacie konanie, aj keď k tomu nebol povinný, je povinný vo vzťahu k zadávanej verejnej zákazke dodržiavať zákon. Za zadávateľa sa považuje tiež iná osoba, ktorá zahájila zadáva-

cie konanie, hoci k tomu nebola povinná, a to i vo vzťahu k tomuto zadávaciemu konaniu a do jeho ukončenia.

V nadväznosti na definovanie zadávateľov určuje zákon i dodávateľa a následne zásady zadávania. Dodávateľom sa rozumie osoba, ktorá ponúka poskytnutie dodávok, služieb alebo stavebných prác alebo viac týchto osôb spoločne. Za dodávateľa sa považuje i pobočka závodu; v takom prípade sa za sídlo dodávateľa považuje sídlo pobočky závodu.

Právna úprava Slovenskej republiky rozoznáva dodávateľa podľa toho, v akej fáze sa zúčastňuje verejných zákaziek. Najvšeobecnejším pojmom je pojem hospodársko-ekonomický subjekt, ktorý znamená fyzickú osobu, právnickú osobu alebo skupinu týchto osôb, ktorá na trh dodáva tovar, uskutočňuje stavebné práce alebo poskytuje služby. Ak už má záujem o účasť vo verejných zákazkách (stačí potenciálna), preklasifikuje sa na záujemcu. Pokiaľ hospodársky subjekt predloží ponuku (akúkoľvek, trebars i neplatnú), stáva sa z neho uchádzač. Podľa uvedenej charakteristiky subjektu sa na dodávateľa vzťahujú rôzne práva a povinnosti v zmysle zákona. Zákon o verejných zákazkách definuje i pojem subdodávateľ, a to ako hospodársky subjekt, ktorý uzavrie alebo uzavrel s úspešným uchádzačom písomnú odplatnú zmluvu na plnenie určitej časti zákazky alebo koncesie.

Zadávateľ pri postupe podľa tohto zákona musí dodržiavať zásady transparentnosti a primeranosti. Vo vzťahu k dodávateľom musí zadávateľ dodržiavať zásadu rovného zaobchádzania a zákaz diskriminácie.

Zadávateľ nesmie obmedzovať účasť v zadávacom konaní tým dodávateľom, ktorí majú sídlo v

a) členskom štáte Európskej únie, Európskom hospodárskom priestore alebo Švajčiarskej konfederácii (ďalej len „členský štát“), alebo

b) inom štáte, ktorý má s Českou republikou alebo s Európskou úniou uzavretú medzinárodnú zmluvu, zaručujúcu prístup dodávateľom z týchto štátov k zadávanej verejnej zákazke.

Zákon ďalej upravuje tzv. centrálné zadávanie. Centrálné zadávanie je potrebné odlišiť od tzv. spoločného zadávania. Centralizované zadávanie sa môže uskutočňovať na všetkých úrovniach, napríklad pre samosprávne celky (kraje, obce či mestské časti a podobne). Zákon vymedzuje dva základné druhy centralizovaného zadávania. Zhodne je tomu tak v Slovenskej republike. V prvom prípade zaobstaráva v zadávacom konaní centrálny zadávateľ dodávky či služby, ktoré následne poskytuje bez navýšenia ceny zadávateľom. Ide o tzv. „nákup na sklad“. Tento postup nie je možné aplikovať pri verejných zákazkách na stavebné práce.

V druhom prípade podstupuje centrálny zadávateľ zadávacie konanie na účet zadávateľov. Tu sa hovorí o tzv. „mandátom nákupe“. To znamená, že zadávatelia splnomocnia centrálnemu zadávateľovi k realizácii zadávacieho konania. V tomto prípade je prípustné, aby centrálny zadávateľ zaobstaral pre zadávateľov tovar, služby i stavebné práce.

Zadávatelia, ktorí zaobstarávajú tovar, služby či stavebné práce prostredníctvom centrálnemu zadávateľovi, sami nepodstupujú zadávacie konanie, ale toto zadávacie konanie podstupuje centrálny zadávateľ namiesto nich. Zodpovednosť za riadny priebeh celého zadávacieho konania nesie teda centrálny zadávateľ.

Zadávatelia uzatvárajú s centrálnym zadávateľom pred zahájením centralizovaného zadávania zmluvu, v ktorej upravia podmienky súvisiace s centralizovaným zadávaním. Túto povinnosť *expressis verbis* napríklad slovenský zákonodarca nezakotvuje. Na druhej strane však bližšie precizuje centrálnu obstarávaciu organizáciu a stanovuje i povinnosť nakupovať prostredníctvom centralizovaného zadávania zákaziek (pri nadlimitných zákazkách, ktorých predmet určí vykonávací predpis Ministerstva vnútra Slovenskej republiky pre verejného zadávateľa – Slovenskú republiku zastúpenú svojimi orgánmi).

Zákon pritom upravuje i tzv. spoločné zadávanie. Zadávatelia môžu verejnú zákazku zadať spoločne. Zadávateľ môže verejnú zákazku zadať tiež spoločne s osobou, ktorá nemá povinnosť postupovať podľa tohto zákona. Pred zahájením zadávacieho konania uzavru osoby, ktoré sa budú zúčastňovať spoločného zadávania, písomnú zmluvu, ktorá upraví ich vzájomné práva a povinnosti súvisiace so zadávacím konaním a stanoví spôsob konania voči tretím osobám.

Za dodržanie tohto zákona zodpovedajú pri spoločnom zadávaní zúčastnení zadávatelia spoločne s výnimkou úkonov, ktoré vykonáva zúčastnený zadávateľ iba svojim menom a na svoj účet. Ak zadáva verejnú zákazku viac zadávateľov spoločne a aspoň jedna z týchto osôb je zadávateľom podľa práva iného členského štátu, je rozhodným právom pre zadávanie verejnej zákazky a jeho prieskum právo Českej republiky alebo právo takého členského štátu. Rozhodné právo sa určí

a) medzinárodnou zmluvou, alebo

b) dohodou osôb zúčastnených na spoločnom zadávaní, ak sa nepostupuje podľa písmena a).

Ak zadáva verejnú zákazku osoba, ktorú založil alebo zriadil zadávateľ spoločne so zadávateľom so sídlom v inom členskom štáte, dohodnú sa títo zadávatelia, že rozhodným právom pre zadávanie verejnej zákazky a jeho prieskum je právo členského štátu, v ktorom takto založená alebo zriadená osoba

a) má sídlo, alebo

b) vykonáva svoju činnosť.

Český zákon o verejných zákazkách upravuje širší okruh otázok, než upravujú európske smernice. Zatiaľčo zadávacie smernice Európskej únie sú stanovené len pre zákazky (európske zákazky), ktoré dosahujú určené finančné limity – nadlimitné verejné zákazky, česká úprava je orientovaná i na zákazky nižších finančných objemov – podlimitné verejné zákazky a zákazky malého rozsahu (takto je tomu i v niektorých iných štátoch, napríklad i v Slovenskej republike).

Okrem tohto členenia možno rozlišovať verejné zákazky pre oblasť bezpečnosti a obrany. Podľa hodnoty rozdeľuje zákon zákazky na:

– nadlimitné (európske) zákazky sú takými zákazkami, pri ktorých predpokladaná cena verejnej zákazky aspoň dosiahne prahovej hodnoty – čiastky určenej smernicami Európskej únie. Tieto čiastky sú vyjadrené i v zákone. V Slovenskej republike zákon neodkazuje na čiastky určené smernicami Európskej únie, ale na finančné limity, ktoré určuje ústredný orgán pre oblasť verejných zákaziek – Úrad pre verejnú obstarávanie – formou všeobecne záväzných právnych predpisov. Tieto zákazky sa oznamujú v Úradnom vestníku Európskej únie.

– podlimitné zákazky sú potom zákazky, pri ktorých predpokladaná cena takejto zákazky určené limity nedosiahne. Tieto zákazky nie sú upravené zadávacími smernicami Európskej únie. Vzťahuje sa však na nich všeobecná úprava prijatá v Európskej únii (napríklad o nediskriminácii) [6].

– verejné zákazky malého rozsahu (v Slovenskej republike zákazky s nízkou hodnotou). Sú to zákazky do 2 miliónov Kč (bez DPH) pri dodávkach a službách a do 6 miliónov Kč (bez DPH) pri stavebných prácach. Pre tieto zákazky je len zákonom určená povinnosť dodržiavať zásady zákonnej úpravy, t. j. najmä zásady transparentnosti, nediskriminácie, primeranosti. Postup zadávania týchto zákaziek zákon neupravuje, neraz si však takýto postup určuje zadávateľ sám.

– V Slovenskej republike sa horný limit pre zákazky s nízkou hodnotou (a teda i spodný limit pre podlimitné zákazky) odvíja mimo iného od bežnej dostupnosti a je stanovený o niečo zložitejšie. Zákazka malého rozsahu je taká zákazka, ktorej predpokladaná hodnota v priebehu kalendárneho roka alebo počas platnosti zmluvy, ak sa zmluva uzatvára na dlhšie obdobie než jeden kalendárny rok, je nižšia než nasledujúci finančný limit:

a) 15 000 EUR, pokiaľ ide o zázakzu na dodanie tovaru bežne dostupného na trhu, okrem potravín, zázakzu na stavebné práce bežne dostupné na trhu a zázakzu na poskytnutie služby bežne dostupnej na trhu, okrem služby uvedenej v prílohe č. 1 k zákonu – Sociálne služby a iné špeciálne služby,

b) 50 000 EUR, pokiaľ ide o zázakzu na dodanie tovaru, okrem potravín podľa písmena c) a zázakzu na poskytnutie služby, okrem služby uvedenej v prílohe č. 1 k zákonu, ktoré nie sú zázakzami podľa písmena a),

c) 200 000 EUR, pokiaľ ide o zázakzu na dodanie tovaru, ktorým sú potraviny určené pre zariadenia školského stravovania, zariadenia pre seniorov, domovy sociálnych služieb alebo zariadenia podľa špeciálneho predpisu, pokiaľ tieto poskytujú stravovanie, a pokiaľ ide o zázakzu na služby uvedené v prílohe č. 1 k zákonu,

d) 150 000 EUR, pokiaľ ide o zázakzu na uskutočnenie stavebných prác ktorá nie je zázakzou podľa písmena a).

Pre zázakzy s nízkou hodnotou je výrazne znížený formalizmus (napríklad nie je povinná písomná forma pre zmluvy okrem prípadov, kedy to vyžadujú špeciálne predpisy a je výrazne znížená oznamovacia povinnosť). Tieto zázakzy nie sú celkom vyňaté z pôsobnosti zákona, zadávateľ je napríklad povinný postupovať tak, aby vynaložené náklady na predmet zázakzy boli primerané jeho kvalite a cene a samozrejme je tiež povinný postupovať tak, aby boli zachované základné zásady zadávania verejných zázakziak.

Pre zázakzy nadlimitné a podlimitné s prahovou hodnotou do 50 miliónov Kč (bez DPH) možno použiť zjednodušené podlimitné konanie.

Verejné zázakzy sa členia i podľa ich druhu. Verejnou zázakzou na dodávky je verejná zázakza, ktorej predmetom je zaobstaranie vecí, zvierat alebo ovládateľných prírodných síl, pokiaľ nie sú súčasťou verejnej zázakzy na stavebné práce. Obstaraním sa rozumie najmä kúpa, nájom alebo árenda. Verejnou zázakzou na služby je verejná zázakza, ktorej predmetom je poskytovanie iných činností, než stavebných prác.

Verejnou zázakzou na stavebné práce je verejná zázakza, ktorej predmetom je

a) poskytnutie činnosti uvedenej v oddiele 45 hlavného slovníka jednotného klasifikačného systému pre účely verejných zázakziak podľa priamo použiteľného predpisu Európskej únie [7],

b) zhotovenie stavby, alebo

c) poskytnutie súvisiacich projektových činností, pokiaľ sú zadávané spoločne so stavebnými prácami podľa písmena a) alebo b).

Stavbou je pre účely tohto zákona výsledok stavebných alebo montážnych prác vytvárajúcich jednotný celok, ktorý je sám osebe dostatočný k plneniu hospodárskej alebo technickej funkcie. Bez ohľadu na právnu formu spolupráce medzi zadávateľom a dodávateľom sa za verejnú zázakzu na stavebné práce považuje takisto zhotovenie stavby zodpovedajúcej požiadavkám stanoveným zadávateľom, pričom za zodpovedajúce požiadavky stanovené zadávateľom sa považuje stavba, pri ktorej má zadávateľ rozhodujúci vplyv na druh alebo projekt stavby.

Slovenská právna úprava, respektíve definícia zázakzy na stavebné práce, legálna definícia stavby a zázakzy na dodávku tovaru na rozdiel od českej právnej úpravy (najmä čo sa týka verejnej zázakzy na dodávku) takmer doslovne kopíruje znenie smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EU (článok 2 ods. 6 až 8 smernice).

Verejné zázakzy, ktoré v sebe zahŕňajú viac druhov verejných zázakziak, sa zadávajú v súlade s pravidlami platnými pre druh verejnej zázakzy zodpovedajúcej hlavnému predmetu tejto verejnej zázakzy. Ak obsahujú verejné zázakzy dodávky i služby a nejedná sa o verejnú zázakzu na stavebné práce,

určí sa hlavný predmet podľa časti predmetu verejnej zázakzy s vyššou predpokladanou hodnotou. V ostatných prípadoch sa hlavný predmet určí podľa základného účelu verejnej zázakzy.

Oproti pôvodnému zákonu a oproti legislatívnej úprave v Českej republike je nový zákon o verejných zázakzách v Slovenskej republike omnoho rozsiahlejší a podrobnejší pri tzv. zmiešaných zázakzách, pričom zachytáva mnoho rôznorodých, v praxi obvyklých i menej obvyklých prípadov zmiešaných zázakziak, tzn. zázakziak s rôznym predmetom plnenia, respektíve zázakziak s (ne)oddeliteľnosťou jednotlivých častí plnenia.

3. Právna úprava, diskusia, druhy a priebeh zadávacieho konania

3.1 Otvorené konanie

Ide o konanie, ktoré je veľmi transparentné, je však organizačne najnáročnejšie. Zadávateľ vykonáva oznámenie otvoreného konania a oznamuje tak neobmedzenému počtu dodávateľov svoj úmysel zadať verejnú zázakzu v tomto zadávacom konaní. V tomto konaní, ktoré umožňuje účasť všetkých uchádzačov, je potom nutné hodnotiť zásadne všetky podané ponuky.

3.2 Užšie konanie

Tiež v tomto konaní oznamuje zadávateľ neobmedzenému počtu dodávateľov svoj úmysel zadať verejnú zázakzu. Dodávateľa prejavujú záujem o realizáciu zázakzy a preukazujú svoje kvalifikácie. Zadávateľ stanoví kritériá pre výber z dodávateľov. Podľa naplnenia kritérií vyzýva zadávateľ určených dodávateľov k podaniu ponuky. Výhodou je skutočnosť, že sa napokon hodnotí len určený počet ponúk. Je však dôležité, aby kritériá pre výber boli stanovené vhodne.

Čo sa týka slovenskej právnej úpravy, v tzv. užšej súťaži sa rovnako hodnotia iba ponuky uchádzačov, ktorí preukázali splnenie podmienok účasti. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ však môžu navyše, na základe objektívnych a nediskriminačných pravidiel, všeobecne obmedziť počet záujemcov (tak ako je tomu v Českej republike pri zadávaní sektorovej zázakzy), ktorých vyzývajú k podaniu ponuky (obstarávateľ najmenej piatich) tak, aby umožnili hospodársku súťaž.

3.3. Rokovacie konanie

Rozlišujeme rokovacie konanie s uverejnením a rokovacie konanie bez uverejnenia (v slovenskej právnej úprave tzv. priame). Tieto konania sú najmenej formálne. Zatiaľčo voľbu toho, či zadávateľ použije otvorené konanie alebo užšie konanie, si zadávateľ vykonáva sám, rokovacie konanie s uverejnením alebo rokovacie konanie bez uverejnenia je možné uskutočňovať len v prípadoch stanovených zákonom. Ide o prípady, kedy je možné len obtiažne určiť rozsah zázakzy.

3.4 Rokovacie konanie s uverejnením

Tu zadávateľ oznamuje neobmedzenému počtu dodávateľov, že bude zadávať zázakzu v tomto zadávacom konaní. Tým vyzýva dodávateľov k žiadosti o účasť. V prípade tzv. podlimitných verejných zázakziak môže zadávateľ použiť toto rokovacie konanie bez uvedenia dôvodu. V Slovenskej republike je tomu tak, pokiaľ ide o obstarávateľa (zadávateľa) nadlimitnej zázakzy.

Inak sa používa:

- pokiaľ nemožno potreby zadávateľa uspokojiť bez úpravy na trhu dostupných plnení, súčasťou verejnej zázakzy je návrh riešenia alebo inovatívne riešenie,

- zázakza nemôže byť zadaná bez predchádzajúceho konania z dôvodu zvláštnych okolností vyplývajúcich z povahy, zložitosti alebo právnych a finančných podmienok spojených s predmetom verejnej zázakzy,

- nemožno stanoviť technické podmienky odkazom na technické dokumenty,

- ak predchádzajúce otvorené alebo užšie konanie bolo zrušené podľa príslušného ustanovenia zákona, podľa ktorého zadávateľ zruší zadávacie konanie, pokiaľ po uplynutí lehoty pre podanie žiadostí o účasť, predbežných ponúk alebo ponúk v zadávacom konaní nie je žiaden účastník zadávacieho konania.

3.5 Rokovacie konanie bez uverejnenia

Pri tomto konaní nevykonáva zadávateľ uverejnenie, ale oznamuje písomnou formou dodávateľovi alebo vymedzenému počtu dodávateľov skutočnosť, že zamýšľa zadať túto zákazku v tomto zadávacom konaní. Všeobecná úprava má pritom určené osobitosti pre sektorové zákazky. V slovenskej úprave je tomu tak pri všetkých druhoch zadávania verejných zákaziek.

Rokovacie konanie bez uverejnenia sa používa v prípadoch:

- v ktorých zadávateľ podstatným spôsobom nezmenil zadávacie podmienky oproti predchádzajúcemu otvorenému konaniu, užšiemu konaniu alebo zjednodušenému podlimitnému konaniu, v ktorých neboli podané žiadne ponuky alebo žiadost' o účasť,
- podané ponuky nespĺňali požiadavky zadávateľa na predmet verejnej zákazky alebo účastníci zadávacieho konania nespĺnili podmienky v žiadosti o účasť,
- ak verejná zákazka môže byť splnená len určitým dodávateľom, pretože predmetom zákazky je jedinečné umelecké dielo alebo výkon,
- neexistuje tu hospodárska súťaž, a to z technických dôvodov alebo je nevyhnutné vykonať toto zadávanie z dôvodu ochrany výhradných práv vrátane práv duševného vlastníctva,
- ak je tu krajne naliehavá okolnosť, ktorú zadávateľ nemohol predvídať ani ju nespôsobil.

Pri verejných zákazkách na dodávky je za určených podmienok možné, aby zadávateľ použil rokovacie konanie bez uverejnenia, pokiaľ je dodávaný tovar vyrábaný iba pre účely výskumu, pokusu, štúdia alebo vývoja. Môže tiež ísť o dodatočné dodávky od toho istého dodávateľa, ktoré sú určené ako čiastočná náhrada predchádzajúcej dodávky alebo k rozšíreniu doterajšieho rozsahu dodávky, a to za predpokladu, že by zmena dodávateľa nútala zadávateľa zaobstarať dodávky s odlišnými technickými vlastnosťami, čo by predstavovalo nezlučiteľnosť s pôvodným predmetom plnenia alebo by znamenalo neprimerané technické ťažkosti pri prevádzke a údržbe. Ak nie je dlhšia doba odôvodnená zvláštnymi okolnosťami, potom takéto dodatočné dodávky môžu byť zaobstarané najviac tri roky (toto ohraničenie na tri roky v slovenskej úprave absentuje) od uzavretia zmluvy.

Rokovacie konanie bez uverejnenia môže byť tiež vykonávané pri dodávkach nakupovaných na komoditných burzách alebo zaobstaraných za zvlášť výhodných podmienok od dodávateľa, ktorý je v likvidácii alebo v prípade, kedy je voči dodávateľovi vedené insolvenčné konanie. Dodávky sú tu dojednané s osobou, ktorá je oprávnená disponovať s majetkovou podstatou.

Ak ide o verejnú zákazku na služby, môže zadávateľ použiť rokovacie konanie bez uverejnenia, a to v prípade verejnej zákazky v nadväznosti na súťaž o návrh, kde podľa týchto pravidiel mal zadávateľ v úmysle zadať zákazku účastníkovi (účastníkom) súťaže o návrh, ktorého návrh (ich návrhy) bol vybratý (boli vybraté).

Rokovacie konanie bez uverejnenia možno použiť tiež pri zákazkách na služby alebo stavebné práce, pokiaľ ide o nové služby a nové stavebné práce spočívajúce v opakovaní obdobných služieb a stavebných prác ako pri pôvodných verejných zákazkách a zodpovedajúce pôvodnej verejnej zákazke, pokiaľ tieto služby alebo stavebné práce budú zadané tomu istému dodávateľovi v zadávacej dokumentácii pôvodného zadávacieho konania, ktorého zahájenie bolo uverejnené spôsobom podľa ustanovenia § 212 alebo § 53 ods. 1 zákona a bola podľa § 100 ods. 3 zákona uvedená možnosť zadať novú zákazku na nové služby alebo nové stavebné práce v rokovacom konaní bez uverejnenia a zároveň bol uvedený rozsah nových služieb alebo nových stavebných prác, a to za určených podmienok.

Predpokladaná hodnota pritom bola zahrnutá do predpokladanej hodnoty pôvodnej verejnej zákazky a rokovacie

konanie bude zahájené do troch rokov odo dňa uzavretia zmluvy na pôvodnú verejnú zákazku a skutočná hodnota (bez DPH) za nové služby alebo stavebné práce nepresiahne o viac než 30 % ich predpokladanú hodnotu, ani nepresahuje 30 % ceny pôvodnej verejnej zákazky.

Česká právna úprava v tomto prípade sprísňuje podmienky (oproti smernici a i oproti slovenskej právnej úprave) a určuje nad rámec i maximálnu prípustnú mieru navýšenia ceny – 30 %. Upozorňujeme pritom na skutočnosť, že rokovacie konanie bez uverejnenia, teda priame vyjednávacie konanie je výnimkou z „klasických“ postupov a vyššie uvedené predpoklady pre jeho použitie sa v zmysle judikatúry musia vykladať skôr reštriktívne. Výpočet dôvodov je vyčerpávajúci, diktovaný smernicou a nemožno ich rozšíriť.

3.6 Zjednodušené podlimitné konanie

Pre určené služby a stavebné práce do 50 miliónov Kč (bez DPH) možno použiť zjednodušené podlimitné konanie. Pritom je pre toto konanie vymedzené použit' príslušné ustanovenie zákona.

Zadávateľ zahajuje zjednodušené podlimitné konanie uverejnením výzvy na predloženie ponúk na profile zadávateľa podľa § 214, ktorým vyzýva neobmedzený počet dodávateľov k predloženiu ponuky. Zadávateľ môže výzvu po jej uverejnení odoslať niektorým dodávateľom, v takom prípade musí byť výzva odoslaná aspoň piatim dodávateľom. Výzva k predkladaniu ponúk musí obsahovať stanovené náležitosti (v prílohe č. 6 k tomuto zákonu). Zadávateľ nesmie s účastníkmi zadávacieho konania o predložených ponukách rokovať.

Zadávacia dokumentácia musí byť uverejnená na profile zadávateľa po celú lehotu pre predkladanie ponúk. Pre zadávaciú dokumentáciu a zadávacie podmienky sa použijú ustanovenia § 96 až 100 obdobne; to neplatí pre dobu pre uverejnenie vysvetlenia zadávacej dokumentácie podľa § 98 ods. 1 písmeno a) a dobu pre prehliadku miesta plnenia podľa § 97. Zadávateľ môže použiť jednotlivé pravidlá pre zadávacie konanie pre nadlimitný režim. Zadávateľ môže použiť i iné kritériá kvalifikácie dodávateľa, než sú uvedené vo štvrtjej časti zákona.

Pokiaľ si to zadávateľ v zadávacej dokumentácii vyhradil, môže oznámenie o vylúčení účastníka zadávacieho konania alebo oznámenie o výbere dodávateľa uverejniť na profile zadávateľa. V takomto prípade sa oznámenie považuje za doručené všetkým účastníkom zadávacieho konania okamihom jeho uverejnenia.

Pre predloženie a hodnotenie ponúk a výber dodávateľa sa použijú ustanovenia § 107 až 110 a § 114 až 122 obdobne. Ako kritériá kvality môže zadávateľ tiež stanoviť i iné kritériá (než sú uvedené v § 116), ak sú založené na objektívnych skutočnostiach vzťahujúcich sa k osobe dodávateľa alebo k predmetu verejnej zákazky. Zadávateľ všetkým účastníkom zadávacieho konania umožní na ich žiadosť nahliadnuť do písomnej správy o hodnotení ponúk a zaobstarať si z nej výpisy, kópie alebo jej odpisy.

Prípadné oznámenie o zrušení zjednodušeného podlimitného konania zadávateľ uverejní na profile zadávateľa do piatich pracovných dní od rozhodnutia o zrušení zadávacieho konania. Snahou je urobiť tento druh zadávania časovo i administratívne menej náročný oproti iným druhom zadávania. Právna úprava sa tu vymedzuje na určenie špecifik, a pokiaľ nie je v zákone výslovne odkázané na príslušné ustanovenie pre nadlimitný režim, zadávateľ je iba oprávnený (nie však povinný) tieto ustanovenia použiť [8].

Proces nie je upravený európskou legislatívou, členské štáty si tento postup upravili rôznorodo. Tak je tomu napríklad i v Slovenskej republike, kde zákonodarca do príslušného zákona zakotvil povinnosť zadávateľa postupovať pri podlimitných zákazkách:

a) s využitím elektronického trhoviska (ktoré je súčasťou elektronického kontraktačného systému, informačného systému verejnej správy) alebo bez využitia elektronického trhoviska (v závislosti na rozhodnutí zadávateľa), pokiaľ ide o dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služby bežne dostupných na trhu,

b) bez využitia elektronického trhoviska (proces obdobný nadlimitnej úprave, avšak omnoho menej formálny a zjednodušený), pokiaľ ide o iný tovar, stavebné práce alebo služby alebo ide o verejného zadávateľa – obec alebo verejnoprávnu inštitúciu založenú obcou, pokiaľ mu technické možnosti objektívne neumožňujú postupovať podľa písmena a),

c) s využitím elektronického trhoviska alebo bez využitia elektronického trhoviska (v závislosti na rozhodnutí zadávateľa), pokiaľ je predmetom zákazky dodanie potravín alebo verejný zadávateľ využíva chránenú dielňu alebo chránené pracovisko.

3.7 Rámcová dohoda a prieskumné konanie

Pri zadaní verejnej zákazky s obzvlášť zložitým predmetom plnenia možno použiť súťažný dialóg, pokiaľ použitie otvoreného či užšieho konania nie je vzhľadom k povahe zákazky možné. Závätateľ tu nie je schopný objektívne vymedziť podmienky alebo požiadavky. Prebieha v dvoch stupňoch. Záujemcovia sú potom po preukázaní kvalifikácie vyzvaní k účasti v súťažnom dialógu.

Rámcovou dohodou je dohoda uzavretá medzi jedným alebo viacerými záväťateľmi a jedným alebo viacerými dodávateľmi. Obsahom je dojednanie rámcových podmienok, najmä s ohľadom na ceny alebo predpokladané množstvo, ktoré majú byť zadané v určitom časovom období. Závätateľ môže uzavrieť rámcovú dohodu len na základe záväťacieho konania, ktoré by bol oprávnený použiť na verejnú zákazku obdobného predmetu a predpokladanej hodnoty.

Úrad pre ochranu hospodárskej súťaže vykonáva dohľad nad zadávaním verejných zákaziek.

Pri zadávaní nadlimitných a podlimitných verejných zákaziek či v súťaži o návrh môže záväťateľovi podať zdôvodnené námietky ktorýkoľvek dodávateľ, ktorý má alebo mal záujem na získaní určitej verejnej zákazky.

Konanie o preskúmanie úkonov záväťateľa sa pred Úradom pre ochranu hospodárskej súťaže zahajuje na písomný návrh sťažovateľa alebo z moci úradnej.

V Slovenskej republike je v tejto oblasti vytvorený samostatný úrad – Úrad pre verejné obstarávanie, ktorý je ústredným orgánom štátnej správy pre oblasť verejných zákaziek a mimo iné vykonáva i dohľad nad zadávaním zákaziek (napríklad ex ante posúdenia dokumentov, konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného, rozhodovania o námietkach).

3.8 Priebeh záväťacieho konania

Priebeh záväťacieho konania možno členiť na:

- uverejnenie údajov o konaní verejnej zákazky,
- predkladanie ponúk,
- posudzovanie kvalifikácie,
- hodnotenie ponúk,
- uzavretie zmluvy s vybraným dodávateľom.

Údaje sa uverejňujú vo Vestníku verejných zákaziek, pri nadlimitných zákazkách potom v Úradnom vestníku Európskej únie. Ak sa vykonáva predbežné oznámenie, možno potom skrátiť lehotu pre predkladanie ponúk.

Ponukou je návrh zmluvy podaný uchádzačom. Z ponúk potom záväťateľ volí takú ponuku, ktorá je vyhodnotená ako najvýhodnejšia. Pri posudzovaní kvalifikácie sa zisťuje spôsobilosť dodávateľa pre vykonanie záväťanej verejnej zákazky (ide o spôsobilosť základnú, všeobecnú, ekonomickú, technickú).

V Slovenskej republike ide o podmienky účasti, týkajúce sa osobného postavenia, finančného a ekonomického postavenia a technické alebo odborné spôsobilosti. Pri osobnom postavení,

čo je základná a profesná spôsobilosť, absentuje českým zákonodarcom v zákone zakotvená možnosť, že záväťateľ nemusí uplatniť dôvod pre vylúčenie účastníka záväťacieho konania, i keď nespĺnil podmienky základnej spôsobilosti, pokiaľ

a) by vylúčenie účastníka znemožnilo zadanie zákazky v tomto záväťacom konaní a

b) naliehavý verejný záujem, najmä verejné zdravie alebo ochrana životného prostredia, vyžaduje plnenie verejnej zákazky.

Hodnotenie ponúk sa vykonáva podľa ekonomickej výhodnosti alebo podľa najnižšej ponúkanej ceny. Pri hodnotení podľa ekonomickej výhodnosti sa vždy ako kritérium stanoví ponuková cena a ďalej najmä kritérium prevádzkových nákladov, požiadaviek na údržbu a technické či ekologické vlastnosti predmetu verejnej zákazky. Zadávanie a hodnotenie niektorých verejných zákaziek potom nemusí byť s ohľadom na ich špecifiká jednoduchou záležitosťou. Problémom je predovšetkým vhodná voľba hodnotiacich kritérií, ktorá by umožnila záväťateľovi vybrať najvhodnejšiu ponuku [9]. S vybraným dodávateľom, ktorého ponuka bola vyhodnotená ako najvýhodnejšia, potom uzatvára zmluvu.

Závätateľ nie je povinný uzavrieť zmluvu uverejniť, pokiaľ bola uverejnená v registri zmlúv. Zverejňovanie zmlúv upravuje zákon (bol už novelizovaný) o zvláštnych podmienkach účinnosti niektorých zmlúv, ktorý priniesol okrem iného povinnosť niektorých subjektov zverejňovať súkromnoprávne zmluvy, zmluvy o poskytnutí dotácie alebo návratnej finančnej výpomoci [10].

Rozhodovanie sporných otázok pri zadávaní verejných zákaziek rieši právna úprava v zákone o verejných zákazkách. V ostatnom je zverená právomoc všeobecným súdom. Môže ísť napríklad o spory o náhradu škody pri porušení povinnosti. Je však tiež možné v rámci vyriešenia vzniklého sporu udeliť k jeho rozhodnutiu právomoc všeobecnému rozhodcovi, poprípade rozhodcovskému súdu. Stálym rozhodcovským súdom so všeobecnou právomocou (príslušnosťou) je Rozhodcovský súd pri Hospodárskej komore Českej republiky a Agrárnej komore Českej republiky [11].

Pri príprave a realizácii verejných zákaziek môže prípadne dochádzať tiež ku vzniku trestnoprávnej zodpovednosti fyzických, ale aj právnických osôb. K súčasnej trestnoprávnej úprave zodpovednosti právnických osôb ovesem dnes možno mať oprávnené výhrady a príslušná právna úprava sa vo vzťahu k verejným zákazkám nejaví ako funkčná [12].

3.9 Koncesné konanie

Ide o zvláštny druh verejnej zákazky. Od iných zákaziek sa líši formou protiplnenia a mierou rizika. Pri koncesiách na služby a stavebné práce sa riziká spojené s využívaním prenášajú na koncesionárov. Koncesionár plnenie poskytne a potom ho po stanovenú dobu využíva. Kladne možno hodnotiť, že právna úprava koncesií je priamo v zákone o zadávaní verejných zákaziek.

Slovenská republika upravovala koncesie v rámci zákona o verejnom obstarávaní i v predchádzajúcom zákone. Naproti tomu v legislatíve Európskej únie zákonodarca zvolil v nových smerniciach oddelené úpravy koncesií samostatnou smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2014/23/EU zo dňa 26. februára 2014.

4. Výsledky a záver

V novej úprave nie je stanovené poradie jednotlivých úkonov pre výber vybraného dodávateľa od ukončenia otvárania obálok až do uzavretia zmluvy. Záleží iba na záväťateľovi, aký zvolí konkrétny postup pre priebeh záväťacieho konania, ktorý transparentne zaznamená a splní všetky povinnosti, ktoré sa ku konečnému výberu vybraného dodávateľa a uzavretiu zmluvy viažu.

Zadávanie zákaziek je dnes všeobecne možné vykonávať neformálnejšie. Nová právna úprava je však rozsiahlejšia

než úprava predchádzajúca. Má priniesť možnosť zadávania jednoduchšími spôsobmi, úprava sa však javí zložitejšie. To môže byť jej nevýhodou.

Pre bežného adresáta bude i v tejto úprave obtiažne nájsť v zákone ustanovenia, ktoré budú súvisiace. Pomôcť pri tom môže komentárová literatúra a text zákona vydávaný s vysvetlivkami.

V zákone je i úprava elektronickej komunikácie. Komunikácia medzi zadávateľom a dodávateľom je určená v ustanovení § 211 zákona. Ustanovenie § 211 ods. 3 zákona ukladá zadávateľovi všeobecnú povinnosť komunikovať s dodávateľom v zadávacom konaní elektronicke a stanovuje z tejto povinnosti výnimky; toto ustanovenie prinieslo však i čiastočne odloženú účinnosť. Odložená účinnosť je stanovená v § 279 ods. 2 zákona a je rôzna v závislosti od druhu zadávateľa. Pre zadávateľa podľa § 4 ods. 1 písmena a) zákona – organizačné zložky štátu – Českú národnú banku a centrálnych zadávateľov nadobudlo predmetné ustanovenie účinnosť už 18. apríla 2017, pre ostatných zadávateľov je potom účinnosť stanovená na 18. októbra 2018.

Od 18. apríla 2017 tak už organizačné zložky štátu, Česká národná banka a centrálni zadávatelia musia komunikovať s dodávateľom výhradne elektronicke; zasielanie dokumentov v listinnej podobe je (až na výnimky uvedené v § 211 ods. 3 zákona) vylúčené. Títo zadávatelia nesú oprávnení prijímať listinné ponuky, ale iba ponuky doručené prostredníctvom elektronickeho nástroja, pričom povinnosť výhradnej elektronickej komunikácie sa uplatní i na zadávanie konania, zahájené pred 18. aprílom 2017. Nie je teda rozhodujúci okamih zahájenia zadávacieho konania, ale okamih, kedy dochádza ku komunikácii medzi zadávateľom a dodávateľom.

Pre Slovenskú republiku platí pri všetkých zadávateľoch verejných zákaziek len druhý termín odloženej účinnosti v podobe možnosti (nie povinnosti) do 18. októbra 2018 nerealizovať súťaž výlučne elektronicke, ale napríklad i klasicky, doposiaľ najvyužívanejšou formou – písomne, v listinnej podobe, prostredníctvom pošty. Povinnosť komunikovať elektronicke sa však vzťahuje na centrálnu obstarávaciu organizáciu, komunikáciu prostredníctvom inštitútu elektronickeho katalógu, elektronickej aukcie a dynamického nákupného systému, zasielanie oznámení publikačnému úradu a Úradu pre verejné obstarávanie a samozrejme pri zverejňovaní dokumentov na profile.

V § 211 ods. 3 českého zákona je uložená povinnosť viesť písomnú komunikáciu elektronicke, nestanovuje sa tu však, akými prostriedkami bude elektronicke komunikácia prebiehať. K zachovaniu povinnosti podľa § 211 ods. 3 tak možno použiť akúkoľvek formu elektronickej komunikácie, vrátane komunikácie prostredníctvom dátovej schránky či bežného e-mailu.

Pri niektorých úkonoch však nepostačí dodržanie elektronickej podoby podľa § 211 ods. 3, pretože na nich zákon stanovuje špeciálne požiadavky. Úkony uvedené v § 28 ods. 1 písmena i) body 1 až 6 (ponuky, predbežné ponuky, žiadosti o účasť, žiadosti o zaradenie do systému kvalifikácie, žiadosti o účasť alebo návrhy v súťaži o návrh, aukčné hodnoty v elektronickej aukcii), môže dodávateľ vykonať iba prostredníctvom zadávateľom stanoveným elektronickým nástrojom. Vo vzťahu k zadávateľovi zákon obdobné obmedzenie neobsahuje, v § 211 ods. 5 iba vyžaduje uznávaný elektronickeý podpis v prípadoch vymenovaných úkonov, ak by ich zadávateľ vykonával inak, než prostredníctvom elektronickeho nástroja alebo dátovou schránkou.

Povinnosť používať elektronicke prostriedky vo verejných zákazkách vyplýva zo smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/23/EU, 2014/24/EU a tiež 2014/25/EU. Ku zníženiu administratívnej záťaže na strane dodávateľov dopomohlo napríklad i Jednotné európske osvedčenie, ktoré si vyžiadala smernica 2014/24/EU.

Naše pojednanie môžeme uzavrieť tým, že zadávanie zákaziek (pri rešpektovaní zásad zákona), možno vykonávať pružnejšie [13; 14; 15; 16]. V právnej úprave je i zreteľný rozvoj elektronickej komunikácie. To možno podľa nášho názoru len uvítať. Právna úprava sa však javí dosť zložito.

Judikatúra

Rozsudok Európskeho súdneho dvora č. C-237/99 zo dňa 1. februára 2001

Európska komisia v. Francúzska republika

Stavebné korporácie, ktoré plnia potreby vo verejnom záujme, ktoré nemajú priemyslový alebo obchodný charakter, ktoré majú právnu subjektivitu a ich manažment je predmetom kontroly zadávateľov, ktorým to umožňuje ovplyvňovať rozhodnutia vzhľadom k verejným zákazkám, sú „inými právnickými osobami“.

Rozsudok Európskeho súdneho dvora č. C-223/99 a C-260/99 (spojené prípady) zo dňa 10. mája 2001

Agor Srl and Excelsior Snc di Pedrotti Bruna & C. v. Ente Autonomo Fiera Internazionale di Milano and Cifrat Soc. coop. arl.

„Iná právnická osoba“ znamená subjekt, ktorý bol založený za účelom naplňania určitých potrieb vo verejnom záujme, ktoré nemajú priemyselný alebo obchodný charakter, má právnu subjektivitu a je úzko závislý na štáte, regionálnych či miestnych úradoch alebo iných subjektoch verejného práva. Podmienka založenia za účelom naplňania určitých potrieb vo verejnom záujme, ktoré nemajú priemyselný alebo obchodný charakter, nie je splnená subjektom, ktorého účelom je vykonávanie aktivít, vzťahujúcich sa k organizácii veľtrhov, výstav a ďalších podobných aktivít, ktorý je neziskový, ale je spravovaný podľa kritérií výkonu, efektivity a efektívnosti nákladov, a ktorý pôsobí v konkurenčnom prostredí.

Rozsudok Európskeho súdneho dvora č. C-462/03 (Strabag AG) a C-463/03 (Kostmann GmbH) zo dňa 16. júla 2005 celex 62003J0462

Riešenie prípadu STRABAG AG a Kostmann GmbH proti Österreichische Bundesbahnen

Európsky súdny dvor konštatoval, že pokiaľ činnosť verejného zadávateľa spĺňa definíciu sektorového zadávateľa, riadi sa pri zadávaní verejných zákaziek v rámci tejto činnosti sektorovou smernicou Rady 93/38/EHS o koordinácii postupov pri zadávaní verejných zákaziek subjektmi pôsobiacimi v odvetví vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a telekomunikácií.

Rozsudok Európskeho súdneho dvora č. C-76/81 zo dňa 10. februára 1982

SA Transroute et travaux v. Minister of Public Works

Smernica neumožňuje členskému štátu, aby vyžadoval po uchádzačovi z iného členského štátu, preukazovanie iným spôsobom (napríklad predložením povolenia na usadenie) než je stanovené v smernici k splneniu kritérií, vzťahujúcich sa k dobrej povesti a kvalifikácii. Činiť poskytovanie služieb v jednom členskom štáte závislé na vlastníctve povolenia k usadeniu by spôsobilo, že článok 59 Zmluvy o založení ES by stratil akúkoľvek efektívnosť. Zmyslom článku 59 Zmluvy je práve zrušenie reštrikcií, týkajúcich sa slobody poskytovať služby osobami, ktoré niesú usadené v štáte, v ktorom majú poskytovať služby.

Rozsudok Európskeho súdneho dvora č. C-5/97 zo dňa 18. decembra 1997

Ballast Nedam Groep v. Belgicko

Orgán kompetentný rozhodovať o žiadosti k registrácii dominantnej právnickej osoby zo zoskupenia má povinnosť,

ak sa preukáže, že takáto osoba má skutočne k dispozícii prostriedky týchto spoločností nevyhnutné k vykonaniu stavebných prác, vziať do úvahy referencie týchto spoločností k posúdeniu spôsobilosti dotknutej právnickej osoby.

Rozsudok Európskeho súdneho dvora č. C-176/98 zo dňa 2. decembra 1999

Holst Italia SpA v. Comune di Cagliari, intervenier: Ruhrwasser AG International Water

Smernica dovoľuje poskytovateľovi služieb preukázať, že splnil ekonomické, finančné a technické kritériá pre účasť v zadávacom konaní, odkazom (spofahnutím sa) na spôsobilosť iných subjektov, bez ohľadu na právnu povahu spojenia, ktoré má s nimi, za predpokladu, že je schopný preukázať, že má skutočne k dispozícii prostriedky týchto subjektov, nevyhnutné k vykonaniu verejnej zákazky.

Rozsudok Európskeho súdneho dvora č. C-126/03 zo dňa 18. novembra 2004 – týka sa zmluvy na dopravu odpadu z vykládky prostredníctvom bodov v regióne Donauwald do tepelnej elektrárne Mníchov – sever, uzavretou medzi mestom Mníchov a súkromným podnikom Rethmann Entsorgungswirtschaft GmbH & Co. KG

Európska komisia v. Nemecko

Mestu Mníchov bola pridelená verejná zákazka od regiónu Donauwald. Mesto Mníchov potom zverilo zodpovednosť za dopravu odpadu spoločnosti Rethmann bez výberového konania. Európsky súdny dvor skonštatoval, že vzhľadom k tomu, že mesto Mníchov je verejným zadávateľom, malo mesto Mníchov na túto subdodávku vypísať verejnú zákazku.

Rozsudok Európskeho súdneho dvora č. C-129/04 zo dňa 8. septembra 2005

Espace Trianon SA, Société wallonne de location-financement SA v. Office communautaire et régional de la formation professionnelle et de l'emploi (FOREM)

Európsky súdny dvor skonštatoval, že národná legislatíva môže stanoviť, že členovia združenia bez právnej subjektivity nemôžu podať žalobu napádajúcu rozhodnutie zadávateľa individuálne.

Rozsudok Európskeho súdneho dvora č. C-103/84 zo dňa 5. júna 1986

Európska komisia v. Talianska republika

Národný predpis vyžadujúci, aby municipálne (obecné či mestské) dopravné podniky nakupovali vozidlá národnej výroby, aby sa kvalifikovali pre určité dotácie, musí byť považovaný ako opatrenie, ktoré má rovnaký účinok ako kvantitatívne obmedzenie dovozu, a je tak zakázaný článkom 30 Zmluvy o založení ES.

Rozsudok Európskeho súdneho dvora č. C-45/87 zo dňa 13. marca 1987

Európska komisia v. Írsko

Národný technický štandard nemôže, bez toho aby vytvoril evidentný prípad prekážky obchodu v rozpore s článkom 30 Zmluvy o založení ES, mať za následok vyradenie (bez nejakého preskúmania) akejkoľvek ponuky s iným technickým štandardom, uznávaným v inom členskom štáte, ktorý poskytuje ekvivalentnú záruku bezpečnosti, vykonania a spoľahlivosti.

Zoznam použitých zdrojov:

1. PLÍVA, S.: Obchodní závazkové vztahy. 1. vydání. ASPI Praha 2006, str. 49.
2. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EU zo dňa 26. februára 2014 o zadávaní verejných zákaziek a o zrušení smernice 2004/18/ES. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/25/EU zo dňa 26. februára 2014 o zadávaní zákaziek subjektmi pôsobiacimi v odvetví vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb a o zrušení smernice 2004/17/ES. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/23/EU zo dňa 26. februára 2014 o udeľovaní koncesíí. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/81/ES zo dňa 13. júla 2009 o koordinácii postupov pri zadávaní niektorých zákaziek na stavebné práce, dodávky a služby zadávateľom v oblasti obrany a bezpečnosti a o zmene smerníc 2004/17/ES a 2004/18/ES. Smernica Rady zo dňa 21. decembra 1989 o koordinácii právnych a správnych predpisov týkajúcich sa prieskumného konania pri zadávaní verejných zákaziek na dodávky a stavebné práce (89/665/EHS). Smernica Rady 92/13/EHS zo dňa 25. februára 1992 o koordinácii právnych a správnych predpisov týkajúcich sa uplatňovania pravidiel Spoločenstva pre postupy pri zadávaní zákaziek subjektmi pôsobiacimi v odvetví vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a telekomunikácií. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/66/ES zo dňa 11. decembra 2007, ktorou sa mení smernica Rady 89/665/EHS a 92/13/EHS, pokiaľ ide o zvýšenie účinnosti prieskumného konania pri zadávaní verejných zákaziek. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/55/EU zo dňa 16. apríla 2014 o elektronickej fakturácii pri zadávaní verejných zákaziek.
3. TLUSTOŠOVÁ, K.: Nová právni úprava veřejných zakázek. Soukromé právo, č. 10/2016, str. 3–7.
4. GRULICH, T.: Vybrané problémy nové právní úpravy zadávaní veřejných zakázek. Právní rozhledy č. 20/2016, str. 705–713.
5. K tomu vid' napríklad rozsudok zo dňa 20. augusta 1998 vo veci C-31/87, Bentjes, z 13. decembra 2007 i vo veci C-337/06 Bayerischer Rundfunk a ďalšie.
6. Vid' napríklad JURČÍK, R.: Právní úprava veřejných zakázek a koncesních smluv In: JANKŮ, M.: Základy práva pro posluchače neprávnických fakult, 6. vydání, 2016, C. H. Beck, str. 409.
7. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2195/2002 zo dňa 5. novembra 2002 o spoločnom slovníku pre verejné zákazky (CPV), v platnom znení.
8. ŘÍČNÝ, D. – MAREČKOVÁ, E.: Zjednodušené podlimitní řízení podle nového zákona o veřejných zakázkách. Veřejné zakázky, č. 4/2015, str. 28–29.
9. K tomu vid' napríklad JELÍNEK, K.: Hodnotící kritéria veřejných zakázek na právní služby v kontextu nového zákona o zadávaní veřejných zakázek. Soukromé právo, č. 11/2016, str. 9–17.
10. Bližšie vid' JANEČKOVÁ, E.: Zveřejňování smluv podle zákona o registru smluv. Daně a právo v praxi, č. 2/2016, str. 27–29.
11. Bližšie vid' JANKŮ, M. – MAREK, K.: Rozhodčí řízení podle Řádu Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR (u smluv uzavřených u veřejných zakázek). Veřejné zakázky a PPP projekty, č. 1/2016, str. 45–55.
12. VESECKÁ, R.: Úvaha nad trestněprávní odpovědností právnických osob ve vztahu k veřejným zakázkám. Veřejné zakázky, č. 4/2015, str. 23–25.
13. Bližšie: MACEK, I. – DERKOVÁ, R. – BARTOŇ, D. a kol.: Zákon o zadávaní veřejných zakázek, Leges. Praha, 2017.
14. Bližšie: TKÁČ, J. – GRIGA, M.: Zákon o veřejnom obstarávaní. Veľký komentár. Wolters Kluwer, 2016.
15. Bližšie: KRČ, R. – DOVOLIL, P.: Jak uspět při výběrovém řízení. Leges, Praha, 2017.
16. Bližšie: SLOBODNÍKOVÁ, M.: Zelené veřejné obstarávání. Veřejné obstarávání – právo a prax, 1/2017.

НАКАЗИ ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ПЛАНУ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ У ЧЕСЬКІЙ І СЛОВАЦЬКІЙ РЕСПУБЛІКАХ

Анотація. Завдяки державних закупівель постачальники отримують можливість здійснювати об'ємні поставки. Реалізується соціально значуща частина доступних ресурсів. Договори про закупівлю за державні кошти передбачають відносно стабільні ділові відносини з безпечним фінансуванням. Для підприємця, який отримує державне замовлення, ризики за надані послуги мінімізуються і він отримує узгоджену винагороду. Щоб забезпечити прозорий та недискримінаційний доступ до цих договорів, також допомагають нові директиви ЄС та їхні подальші внутрішні норми. Внесок статті полягає в обговоренні нововведень. А саме, полягає в тому, щоб з'ясувати, чи можна укласти договори в менш формальний спосіб, а також чи є потреба у детальному розміщенні електронних матеріалів.

Ключові слова: державні закупівлі, договір про закупівлю за державні кошти, постачання, ділові відносини, право Європейського Союзу, економіка.

CHANGE ORDERS OF PUBLIC PROCUREMENT IN CZECH REPUBLIC AND SLOVAK REPUBLIC

Summary. Under public contracts, suppliers are able to make large-scale deliveries. There is a large part of socially available resources. Under public contracts, there is a relatively stable business relationship with secured financing, and the risk of not getting the agreed payoff is minimized for the contractor who gets the contract. In order to be transparent and non-discriminatory in the procurement process, the new European Union directives and the related domestic regulation are also intended to contribute. The contribution is a comparison of the previous and the adjustments. It is mainly about finding out whether the contracts can be entered in less formal way and whether the electronization of the assignment is begin extended here.

Key words: public procurement, public contract, deliveries, business relationships, European Union law, economy.

ПРИКАЗЫ О ВНЕСЕНИИ ИЗМЕНЕНИЙ В ПЛАН ГОСУДАРСТВЕННЫХ ЗАКУПОК В ЧЕШСКОЙ И СЛОВАЦКОЙ РЕСПУБЛИКАХ

Аннотация. Благодаря государственных закупок поставщики получают возможность осуществлять объемные поставки. Реализуется социально значимая часть доступных ресурсов. Договоры о закупке за государственные средства предусматривают относительно стабильные деловые отношения с безопасным финансированием. Для предпринимателя, который получает государственный заказ, риски за предоставленные услуги минимизируются и он получает согласованную вознаграждение. Чтобы обеспечить прозрачный и недискриминационный доступ к этим договорам, также помогают новые директивы ЕС и их дальнейшие внутренние нормы. Вклад статьи заключается в обсуждении нововведений. В частности, заключается в том, чтобы выяснить, можно ли заключать договоры в менее формальной способ, а также есть ли необходимость в детальном размещении электронных материалы.

Ключевые слова: государственные закупки, договор о закупке за государственные средства, поставка, деловые отношения, право Европейского Союза, экономика.

УДК 005.591.6

Черноіванова Г.С.

кандидат економічних наук,

докторант, доцент менеджменту та бізнесу

Харківського національного університету імені Семена Кузнеця

Chernoivanova G.S.

Candidate of Economic Science,

Doctoral, Associate Professor of "Management and Business" Department

Simon Kuznets Kharkov National University of Economics

ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ СКЛАДОВОЮ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. У статті узагальнено теоретичні підходи до механізму організаційно-економічного забезпечення управління інноваційною складовою підприємства; обґрунтовано складові механізму організаційно-економічного забезпечення управління інноваційною складовою підприємства; визначено, обґрунтовано склад кожної підсистеми механізму організаційно-економічного забезпечення управління інноваційною складовою підприємства; обґрунтовано підхід до формування механізму організаційно-економічного забезпечення управління інноваційною складовою підприємства.

Ключові слова: підсистеми механізму організаційно-економічного забезпечення, підсистема забезпечення, цільова підсистема, формування механізму.

Вступ та постановка проблеми. Інноваційна діяльність та інноваційна праця пов'язані з високим ступенем ризику та невизначеністю отриманих результатів.

У зв'язку з цим необхідне застосування відповідного механізму організаційно-економічного забезпечення управління інноваційною складовою підприємства.